

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Táboře rozhodl samosoudkyně JUDr. Ivanou Jakšičovou v právní věci

žalobce: [osobní údaje žalobce] zastoupená advokátkou [údaje o zástupci]

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného] zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [jméno]
sídlem [adresa]

o návrhu na zaplacení 90 896 Kč s příslušenstvím

takto:

- I. Žaloba na zaplacení částky 90 896 Kč se zamítá.
- II. Žalobce je povinen nahradit žalovanému na nákladech řízení částku 57 592 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet zástupce žalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení].

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal na žalovaném zaplacení částky 90 896 Kč jako náhrady za zákonem uloženou povinností strpět na svém pozemku vodní dílo vybudované před prvním lednem 2002 a jeho užívání. Odkázal na zákon č. 77/1997 Sb. o státní podniku s tím, že provozuje svým jménem a na vlastní odpovědnost podnikatelskou činnost za účelem plnění zájmu státu. Nemá tedy vlastní majetek, má však jako státní podnik právo s majetkem státu hospodařit. Z toho vyplývá jeho aktivní legitimace. Žalovaný je vlastníkem stavby vodního díla, a to odpadu od malé vodní elektrárny [obec], která byla vybudována před [datum] na říčním kilometru 27,950 vodního toku [obec] [ulice] dílo stojí na části pozemku parcelní číslo [číslo] ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit pro žalobce. Výše náhrady je stanovena ve smyslu § 16b) odst. 3 zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku jako pětinasobek obvyklého ročního nájemného z části pozemku č. [číslo] o výměře 492,6 m², kterou žalovaný užívá a byla určena znaleckým posudkem společnosti qdq services s.r.o. ze dne [datum], č. posudku [číslo]. Náhrada činí 75 120 Kč bez

DPH, tedy částku 90 896 Kč včetně DPH. Žalovaný uvedenou částku nezaplatil, ačkoli byl před podáním o její úhradu upomenut.

2. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby. V první řadě zpochybňoval tvrzení, že předmětný odpad od malé vodní elektrárny [obec], s jehož užíváním je žaloba spojena, je ve smyslu vodního zákona vodním dílem. Vedle toho namítal, že není postaveno najisto, že tento odpad – vodní kanál je v jeho vlastnictví. Současně uváděl, že s ohledem na historické souvislosti není vyloučeno, že žalobci byla za užívání tohoto pozemku v minulosti poskytnuta náhrada. Žalobní požadavek je podle jeho názoru i v rozporu s dobrými mravy, neboť je evidentní, že původní mlýn musel mít již před rokem 1950 zřízený odtok k řece a ten vysoce pravděpodobně nebyl zřízen bez vědomí státu. Žalovaný zpochybňoval i výši částky, která by měla náhradu představovat, neztotožňoval se se znaleckým posudkem, který byl žalobcem předložen, předložil jiný posudek, jehož závěry jsou diametrálně odlišné. Nakonec s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 11. 2020 sp.zn. 22 Cdo 1499/2020 namítal i promlčení žalobního nároku.

3. Z informací o pozemku č. [číslo] ze dne [datum] bylo zjištěno, že pozemek je vodní plochou, způsobem využití korytem vodního toku ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit s majetkem státu pro [název žalobkyně], státní podnik. V současné době je pozemek č. 1905 evidován jako pozemky dva s číslem [číslo] a [číslo], na údajích shora se však nic nemění.

4. Vzhledem k obraně žalovaného spočívající v tvrzení, že zmíněný kanál – odtok od vodní elektrárny je vyztužen asi v jedné třetině, jedná se o brázdu v zemi ústící do řeky, a tudíž nejde o vodní dílo, bylo třeba vyřešit nejprve tuto otázku jako zákonný předpoklad žalobního požadavku. Výčet vodních děl obsahuje ustanovení § 55 zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona, které v odstavci prvním demonstrativně vyjmenovává, co vodním dílem je, v odstavci třetím naopak uvádí, co za vodní dílo nepovažuje. Podle čtvrtého odstavce citovaného ustanovení rozhodne v pochybnostech o tom, zda jde o vodní dílo, místně příslušný vodoprávní úřad. Vzhledem k pochybnostem, které v řízení vyvstaly, požádal soud vodoprávní úřad – Městský úřad v Táboře, odbor životního prostředí, oddělení vodního hospodářství o rozhodnutí, zda odtok od malé vodní elektrárny, jehož se žaloba týká, je vodním dílem. Ve správním řízení bylo rozhodnuto nejprve Městským úřadem v Táboře, odborem životního prostředí dne [datum] sp.značka S-META [číslo], k odvolání žalovaného potom i Krajským úřadem Jihočeského kraje, odborem životního prostředí, zemědělství a lesnictví ze dne [datum] sp. značka OZZL [číslo] SS tak, že v případě odpadu (odtokového koryta) situovaného na pozemku parcelní č. [číslo] od malé vodní elektrárny [obec] situované na pozemku parcelní [číslo] v katastrálním území xxxx, jde o vodní dílo ve smyslu § 55 odst. 1 písm. l) vodního zákona. Rozhodnutí nabylo právní moci dne [datum].

5. Následně se soud z důvodu procesní ekonomie zabýval žalovaným vznesenou námitkou promlčení. Řešení dalších otázek mělo smysl pouze tehdy, pokud by tato námitka byla shledána nedůvodnou.

6. Podle § 59a) zákona č. 254/2001 Sb., vodního zákona je vlastník pozemku povinen strpět za náhradu na svém pozemku vodní dílo vybudované před [datum] a jeho užívání. Citované ustanovení bylo vloženo do vodního zákona v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva zákonem č. 303/2013 Sb., která nabylo účinnosti dne [datum]. Podle přechodného ustanovení článku LV. platí, že, nedojde-li mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem vodního díla k dohodě o náhradě za užívání pozemku podle § 59a) zákona č. 254/2001 Sb. ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, rozhodne na návrh vlastníka pozemku nebo vodního díla o výši náhrady soud.“ Je tedy zřejmé, že citovaným ustanovením zákon uložil vlastníku pozemku povinnost strpět za náhradu na svém pozemku jakékoli vodní dílo vybudované před [datum] a současně vymezil lhůtu pro uzavření dohody o této náhradě dvěma roky od účinnosti tohoto zákona (tedy rok 2015 a 2016); obecná promlčecí doba tak začala běžet od [datum]. Povinnost vlastníků pozemků, na nichž se nacházejí koryta vodních toků, strpět vodní díla umístěná v korytě vodního toku vybudovaná před

účinností vodního zákona však před upravoval § 50 odst. c) vodního zákona i před novelizací. Vztahem ustanovení § 50 odst. c) a 59a) vodního zákona se zabývala opakovaně judikatura Nejvyššího soudu ČR v podstatě již od zmíněné novelizace. Podle ustanovení § 13 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku může každý, kdo se domáhá právní ochrany, důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích. Proto bylo povinností soudu na tuto judikaturu odkázat, a pokud neshledal důvody, pro které by její aplikace byla v daném případě nevhodná, rozhodnout ve shodě s ní.

7. Jedním z prvních z řady rozhodnutí, která se zmíněné problematiky dotkla, byl rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2017 sp.zn. 28 Cdo 5820/2016. Přezkoumával rozhodnutí Krajského soudu v [obec], které vyslovilo závěr, že za omezení vlastnického práva v důsledku povinnosti strpět na pozemcích užívání vodního díla uložené ustanovením § 50c) zákona o vodách náleží jednorázová kompenzace v jím určené výši. Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil s odkazem na nedostatečně zjištěnou výši náhrady, která by měla být uhrazena, zdůraznil však, že souhlasí s určením přiměřené kompenzace za restrikci vlastnického práva podle § 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Jednoznačně tak vyslovil názor, že za omezení vlastnického práva podle § 50 zákona o vodách náleží náhrada. Jednoznačně se potom Nejvyšší soud vyjádřil k citované problematice v rozsudku ze dne 24. 11. 2020 sp.zn 22 Cdo 1499/2020. Uvedl, že § 50 písm. c) i § 59 a) vodního zákona zakládají existenci zákonného omezení vlastnického práva a představují řešení situací existujících z dob před účinností nového vodního zákona, to je před [datum]. V obou případech přitom vzniká vlastníku vodního díla povinnost nahradit vlastníku pozemku omezení jeho vlastnických práv, a to formou jednorázové kompenzace. V případě § 50 c) právo na náhradu za omezení vlastnického práva vyplývá z článku 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, zatímco v případě § 59 a) vodního zákona tak stanoví zákon výslovně. V případě § 50 písm. c) jsou účinky právní normy omezeny na vodní díla vybudovaná před [datum] a nacházejí se v korytě vodního toku; naproti tomu norma obsažená v § 59 a své účinky vztahuje obecně na všechna vodní díla vybudovaná před [datum], a dopadá proto na širší okruh situací. Proto tytéž účinky, které pro všechna vodní díla vybudovaná před [datum] nastaly na základě § 59a vodního zákona k [datum], nastaly pro vodní díla vybudovaná před [datum] v korytě vodního toku již účinností § 50 písm. c) vodního zákona. Shora prezentovaný názor převzal rovněž rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2021 v rozhodnutí sp.zn. 22 Cdo 3581/2020. Soud tedy při rozhodování o námitce promlčení vycházel z předpokladu, že podle § 50 písm. c) vodního zákona jsou vlastníci pozemků, na nichž se nacházejí koryta vodních toků, povinni strpět na svém pozemku vodní díla umístěná v korytě vodního toku vybudovaná před účinností zákona s tím, že za toto omezení vlastnického práva náleží náhrada, již se mohl vlastník pozemku po nabytí účinnosti vodního zákona domáhat. Novela, kterou byl do vodního zákona vtělen § 59 a), potom uložila vlastníku pozemku povinnost strpět za náhradu na svém pozemku vodní dílo vybudované před [datum] a jeho užívání a právo na náhradu tak upravila výslovně. Rozdíl mezi oběma zákonnými ustanoveními pak spočívá v tom, že v případě § 50 písm. c) se jedná o vodní díla umístěná v korytě vodního toku, zatímco v případě § 59 a) se jedná o vodní díla bez dalšího omezení. Pro posouzení důvodnosti námitky promlčení tak bylo zásadní, zda vodní dílo užívané žalovaným je umístěno v korytě vodního toku.

8. Podle § 44 odst. 1 vodního zákona protéká-li tok po pozemku, který je evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, je korytem vodního toku tento pozemek. Protéká-li vodní tok po pozemku, který není evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, je korytem vodního toku část pozemku zahrnující dno a břehy koryta až po břehovou čáru určenou hladinou vody, která zpravidla stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přilehlého území. Ustanovení § 44 odst. 2 definuje, co je přirozeným korytem vodního toku a ustanovení § 44 odst. 3 odkazuje v pochybnostech o hranici koryta vodního toku na rozhodnutí místně příslušného vodoprávního

úřadu. S ohledem na text ustanovení § 44 odst. 1 vodního zákona však je zřejmé, že úvahy o přirozeném korytu nejsou v tomto případě na místě. Ustanovení § 50 odst. c) vodního zákona nehovoří o termínu přirozené koryto vodního toku, nýbrž bez dalšího ukládá povinnost strpět vodní díla umístěná v korytě vodního toku. Pokud ustanovení § 44 odst. 1 vodního zákona definuje jako koryto vodního toku pozemek, který je v katastru nemovitostí označen jako vodní plocha, je toto určení pro další rozhodnutí postačující. Parcely č. [číslo] a [číslo] (původně parcela č. [číslo]) jsou, a byly i v minulosti, zapsány jako vodní plocha, koryto vodního toku přirozené nebo upravené. Za této situace jsou nadbytečné úvahy o přirozeném korytě a namísto je závěr, že úprava v § 50 odst. c) vodního zákona ukládala vlastníku pozemku povinnost strpět vodní dílo umístěné v korytě vodního toku od účinnosti zákona o vodách, tedy od [datum]. Shora zmíněná rozhodnutí Nejvyššího soudu shodně odkazují na článek 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož je vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. Pokud tudíž zákon ukládá omezení vlastnického práva, náleží vlastníku za toto omezení náhrada. Právo na tuto náhradu žalobci vzniklo ke dni účinnosti vodního zákona, tedy ke dni [datum], což je současně počátek běhu promlčení tříleté doby (§ 101 zákona č. 40/1964 Sb.). Jestliže žaloba v posuzované věci byla podána dne [datum], byla tudíž podána po uplynutí zákonné promlčecí doby a vznesl-li žalovaný včas námitku promlčení, nemohla úspěšná. Pro úplnost je třeba dodat, že soud nepovažoval obranu žalovaného spočívající v tvrzení, že vlastnictví odpadního kanálu není prokázáno, za opodstatněnou, nicméně vzhledem k závěrům shora bylo nadbytečné se touto argumentací v rozhodnutí zabývat. Stejně tak nebylo třeba řešit otázku souladu žalobního požadavku s korektivem dobrých mravů ani výši požadované náhrady. Otázka, zda aplikací shora zmíněných zákonných ustanovení dochází ke zvýhodnění některých vlastníků oproti jiným, pak náleží zákonodárci.

9. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o.s.ř., podle něhož má úspěšný účastník právo na náhradu nákladů, které mu v souvislosti s uplatněním nebo bráněním práva vznikly. V posuzované věci se jedná o náhradu za právní zastoupení za 8 úkonů právní služby podle § 8 odst. 1 ve spojení s § 7 odst. 5 a 11 odst. 1 vyhlášky 177/96 Sb. po 4 740 Kč, 8 režijních paušálů po 300 podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, náhrady za promeškaný čas za 18 půlhodin podle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, nákladů se zpracováním znaleckého posudku ve výši 3 500 Kč, cestovného ve výši 2 640 Kč a 21% ve výši 9 332 Kč. Cestovní náklady se přitom skládají z jízdného vlakem z [obec] do [obec] a zpět k jednání dne [datum] v částce 324 Kč a cestovného zástupce žalovaného osobní automobílem Škoda Octavia [registrační značka] při ujetých 192 km, spotřebě 6 litrů na 100 km, jednorázové náhrady 4,40 Kč na kilometr, ceně motorové nafty v částce 27,20 Kč k jednání dne [datum] a [datum], jedna cesta 1 158 Kč Celkem náklady řízení představují částku 57 592 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích - pobočce v [obec], prostřednictvím Okresního soudu v Táboře. Odvolání je třeba podat ve dvojím vyhotovení.

Nesplní-li žalovaný povinnosti uložené mu tímto rozsudkem v uvedených lhůtách, může se žalobkyně domáhat po jeho právní moci výkonu rozhodnutí u soudu.

Tábor 2. července 2021

JUDr. Ivana Jakšičová
předsedkyně senátu